

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 615

van **MAAIKE DE RUDDER**

datum: 16 maart 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Zwerfvuilbeheer - Fost Plus vs. Mooimakers

Het Materialendecreet bepaalt dat producenten vanaf 2023 een vergoeding moeten betalen aan de overheden voor het aandeel dat hun producenten veroorzaken in de zwerfvuilkosten. Om dit goed te onderzoeken, zullen er drie belangrijke vragen beantwoord moeten worden. Enerzijds moeten we weten wat de totale zwerfvuilkosten zijn in Vlaanderen, we moeten weten wat het aandeel is van de verschillende producenten in de totale zwerfvuilkosten en tot slot moet er een verdeelsleutel zijn voor de lokale besturen.

Er is in het verleden al een aantal onderzoeken opgestart voor de OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij) om de zwerfvuilvergoeding tegen 2023 te realiseren. De verdeelsleutel is al opgemaakt en de raad van bestuur van de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) heeft zich ook al principieel akkoord verklaard met deze verdeelsleutel.

We horen nu al dat Fost Plus, Comeos en Fevia zich verzetten tegen een opgelegde totale zwerfvuilvergoeding en procentuele vergoeding aan de lokale besturen. Zij stellen als alternatief voor om het beheer van het zwerfvuil volledig te integreren in de werking van Fost Plus. Daarmee is de VVSG niet akkoord. Volgens de VVSG zijn de belangen van de leden van Fost Plus niet in overeenstemming met de manier waarop de lokale besturen de aanpak van zwerfvuil willen organiseren.

Wat betreft het project Mooimakers is er in het verleden al een aantal vragen gesteld. Dit project biedt een mooie ondersteuning en financiering naar de lokale besturen.

1. De VVSG maakte wel de bedenking bij de verdeelsleutel dat het niet de bedoeling kan zijn dat de uitbetaling van die vergoeding gekoppeld wordt aan bepaalde voorwaarden en planlast zoals het rapporteren over de besteding van de middelen.

Kan de minister nu al garanderen dat er met deze bedenking rekening zal worden gehouden zodat dit niet zal zorgen voor extra werkdruk bij de lokale besturen?

2. Wat is de visie van de minister over het voorstel dat Fost Plus, Comeos en Fevia het zwerfvuil volledig willen integreren in de werking van Fost Plus?
3. Kan het project Mooimakers wettelijk verankerd worden in het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA), uitvoeringsbesluit van het Materialendecreet? Dit zal zorgen voor de zekerheid.
4. Op dit moment weten we dat de overeenkomst eind dit jaar afloopt.

Op welke manier kan er zekerheid geboden worden dat ook het project de volgende jaren zal kunnen voortbestaan en dat ook de lokale besturen de komende jaren verder een beroep zullen kunnen doen op het project Mooimakers?

ANTWOORD

op vraag nr. 615 van 19 maart 2022

van **MAAIKE DE RUDDER**

1. Ik ben me bewust van de werklust bij de lokale besturen en wil er mee over waken dat we deze zo beperkt mogelijk houden. Voor een goed beleid is het echter noodzakelijk dat we bepaalde gegevens in kaart hebben. Een adequaat zwerfvuilbeleid, een correcte doorrekening van zwerfvuilkosten naar producenten en een verdeling van de middelen over de verschillende overheidsinstellingen vereist dat we deze zaken van nabij opvolgen. Hierbij kijken we in de eerste plaats naar data die vandaag reeds worden bijgehouden en gegevens die op Vlaams niveau worden verzameld. Zo worden gegevens over de hoeveelheid zwerfvuil en kosten van zwerfvuilbeleid al gedurende meerdere jaren via de gemeenten opgevraagd door de OVAM. Andere zaken zoals de fractietellingen of de netheidsindex wordt door de OVAM zelf uitgevoerd. Het is uiteraard mijn streven om eventuele bijkomende administratieve verplichtingen naar de gemeenten tot het strikt noodzakelijke te beperken. In het kader van het uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen dat dit jaar wordt opgemaakt, zal nader worden vastgelegd wat we van de gemeenten verwachten inzake zwerfvuilinspanningen en -rapportering. Zoals u weet, zullen de producenten een stevige financiële bijdrage moeten leveren. Het getuigt volgens mij van behoorlijk bestuur dat we opvolgen hoe deze financiële middelen worden ingezet en wat het effect hiervan is. Ook de producenten hebben uiteraard verwachtingen naar transparantie over de aanwending van de financiële middelen die zij aandragen. We gaan hierbij naar een evenwicht moeten zoeken, maar ik herhaal dat het geenszins mijn bedoeling is om nodeloze bijkomende werkdruk te creëren bij de lokale besturen.

2. Het voorstel van Fost Plus, Comeos en Fevia is mij gekend. Dit wordt nog verder besproken met de betrokken stakeholders.

3. De werking van de Mooimakers wordt gefinancierd via de producenten. Dat is vandaag zo en dat zal in de toekomst ook zo blijven. Conform de SUP-richtlijn blijft de producentenverantwoordelijkheid ook gelden voor sensibilisering. Gezien de producenten op nationaal niveau georganiseerd zijn, is het juridisch gezien niet eenvoudig om deze financiering op louter Vlaams niveau in wetgeving te verankeren. Dit is de reden waarom we samen met de andere gewesten aan het werken zijn aan een interregionaal samenwerkingsakkoord inzake de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor zwerfvuil. De Vlaamse piste zou inderdaad snel en handig zijn, maar is volgens onze inschatting helaas juridisch niet mogelijk in de huidige Belgische institutionele context.

4. Zoals hierboven aangegeven werken we aan een interregionaal samenwerkingsakkoord dat de werking van de Mooimakers in de toekomst wettelijk verankert. De kans bestaat dat dit akkoord nog niet volledig rond zal zijn eind dit jaar wanneer de huidige, vrijwillige overeenkomst afloopt. Ik ben me daar van bewust en we bekijken verschillende mogelijkheden om de eventuele gap te overbruggen. Belangrijk hier is om aan te stippen dat een deel van de werking van de Mooimakers gefinancierd wordt vanuit het budget van de halve euro. Dit budget blijft in de overgangsfase sowieso beschikbaar en daarmee kan alvast minstens de personeelskost verzekerd worden.